

VÄLISTORUSTIKU LUKKSEPP II

Erialad spetsialiseerumisel:

- vee-, kanalisatsiooni- ja kütetorustikud
- gaasitorustikud

EESSÕNA

Välistorustiku lukksepp II kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud vee-, gaasi- ja soojavarustuse töörühm koosseisus:

Aleksander Kuruson	OÜ Alto Soojus
Enn Lenk	Eesti Vee-Ettevõtete Liit
Lembit Ristik	AS Eesti Gaas
Malle Laaniste	Tehnilise Järelevalve Inspektsioon
Raivo Uukkivi	AS Tallinna Vesi
Teet Kuusmaa	Eesti Toruliit
Valdu Suurkask	Eesti Veeühing

Ajavahemikus 20. märts – 29. märts 2000. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades moodustatud töörühmades, millede koosseisu kuulusid 36 ettevõtte esindajad.

Välistorustiku lukksepp II kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

See kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusnõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Kutsestandard on kinnitatud 12. aprillil 2000. a. Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 2.

Kutsestandard on registrisse kantud ...

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetsel tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsekvalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks ressursside jagamise ja teiste töö eest.

IV tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskuspõhised

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

2.2 Selles kutsestandardis kasutatavad kutsealased terminid

Välistorustiku ehitus – vee, kanalisatsiooni, kütte või gaasi välistorustiku paigaldamine ja sellega kaasnevad tööd

Välistorustiku korrashoid – vee, kanalisatsiooni, kütte või gaasi välistorustiku hooldustööd ja remont

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub välistorustiku lukksepp veevarustuse, gaasivõrkude ning auru- ja kuumaveevarustuse valdkonda, koodid 4100, 4020, 4030.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub välistorustiku lukksepp oskus- ja käsitöölise pearühma, põhiehitustöid tegevate ehitustöölise allrühma, kood 7136.

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Eesti keeles:	Välistorustiku lukksepp II Erialad spetsialiseerumisel: <ul style="list-style-type: none"> ▪ vee-, kanalisatsiooni- ja kütetorustikud ▪ gaasitorustikud
Inglise keeles:	Pipeline Fitter II Specialities: <ul style="list-style-type: none"> ▪ water pipes, sewer and heating system pipes ▪ gas pipes
Vene keeles:	Прокладчик наружных трубопроводов II Профессии специализации <ul style="list-style-type: none"> ▪ наружные трубопроводы водоснабжения и канализации ▪ наружные трубопроводы газоснабжения

5 KUTSEKIRJELDUS

Välistorustiku lukksepp II töötab vee-, kanalisatsiooni-, kütte- või gaasitorustiku ehituse ja/või korrashoiuga (vt peatükk 2, punkt 2.2) tegelevates ettevõtetes.

Välistorustiku lukksepa peamised tööülesanded on välistorustiku paigaldus-, hooldus- ja remonditööd ning nendega kaasnevad kaevetööd.

Töö sisaldab ohte ja nõuab kutsealaga seotud ohutusenõuete täpset järgimist.

Välistorustiku lukksepa töökeskkond on muutuv, töötada tuleb väliskeskkonnas, mistõttu on vajalik hea tervis ja füüsiline vastupidavus.

Kutsealal töötamist toetavateks isikuomadusteks on planeerimisoskus, koostöövalmidus, täpsus ja hoolikus. Soovitav on omada autojuhiluba.

Välistorustiku lukksepp spetsialiseerub kas vee-, kanalisatsiooni- ja kütte- või gaasitorustiku erialale.

Selle kutsestandardi vee-, kanalisatsiooni- ja kütetorustiku osa on aluseks põhihariduse järgse kutsekeskhariduse õppekava koostamisele, gaasitorustiku osa on aluseks kutsealasele täienduskoolitusele.

Välistorustiku lukksepa II kutse kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav 1 aastane töökogemus ja vähemalt põhiharidus.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Majandus – algtase (vt lisa A)

6.1.2 Õigusaktid – algtase

1) kutsealaga seotud õigus- ja normatiivaktid, standardid ja juhendid

2) tööõigus

6.1.3 Töökeskkonna ohutus

1) tööohutus

2) tervishoid

3) tööhügieen

4) esmaabi

5) jäätmekäitlus

6) keskkonnakaitse

6.2 Põhioskused ja –teadmised

6.2.1 Kutsealased mõisted

6.2.2 Materjaliõpetus – algtase

6.2.3 Soojustehnika alused – algtase

6.2.4 Ehitismõõtmised – algtase

6.2.5 Erialaste eskiiside koostamine ja projektide lugemine – algtase

6.2.6 Torude ja torutarvikute omadused ja tootja markeering

6.2.7 Lekkeotsimise põhimõtted, meetodid ja seadmed

6.2.8 Kutsealal enamkasutatavate mehhanismide, seadmete ja tööriistade
tööpõhimõtted ning ohutu kasutamine

6.2.9 Korrosioonitõrjesüsteemid – algtase

6.2.10 Rõhu all olevate süsteemidega töötamine – algtase

6.2.11 Toruliited, toruliidete kontroll – algtase

6.2.12 Töökoha ettevalmistamine ja ohutuks muutmine

6.2.13 Troppimine

6.2.14 Tegutsemine tööõnnetuse korral

6.2.15 Pääste- ja kaitsevahendite kasutamine

6.3 Erioscused ja –teadmised

6.3.1 Vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemid

1) vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemide ehitus ja korrashoid – kesktase

2) vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemide ehitus, materjalid, korrashoid ja
rekonstrueerimine – kesktase

3) mõõtesõlmed, arvestid ja süsteemiseadmed nende paigaldamine – algtase

4) vee kvaliteedi tagamise meetodid – algtase

6.3.2 Gaasitorustikud

1) gaasitööd ja töötavate gaasisüsteemide korrashoiutööde iseärasused –
algtase

2) gaasitorustiku ehitus ja korrashoid – kesktase

3) küttegaasid ja välisgaasivarustuse põhiskeemid – algtase

4) gaasivarustussüsteemides kasutatavad materjalid ja tarvikud, nende
vastavus paigalduskoha ja võrgurõhuga – algtase

5) sulge- ja läbipuhkerakiste kasutamine – kesktase

6) ohutusnõuded tööks erinevate gaasidega

6.4 Lisaoskused ja -teadmised

6.4.1 Metalli keevitustööd

6.5 Isikuomadused ja võimed

6.5.1 Füüsilise koormuse taluvus

6.5.2 Koostöövalmidus

6.5.3 Suhtlemisoskus

6.5.4 Õppimisvõime

6.5.5 Loogiline mõtlemine

6.5.6 Visuaalne mälu

6.5.7 Ruumiline kujutlusvõime

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Välistorustiku lukksepp II kutsestandardi on kinnitanud Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu koosseisus:

Margus Arak	AS Eesti Energia
Aleksander Moltsar	Eesti Elektroenergeetika Selts
Raivo Teemets	Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit
Anu Keskpai	Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing
Kaljo Aamer	Eesti Õliühing
Andres Saar	Eesti Gaasiliit
Enn Lenk	Eesti Vee-ettevõtete Liit
Heino Mölder	Eesti Veeühing
Alo Adamson	Tallinna Mäekond
Valev Kuusemäe	Eesti Keemiatööstuse Liit
Enno Rebane	Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Heino Reedik	Eesti Turbaliit
Erik Väli	AS Eesti Põlevkivi
Urmas Leitmäe	Tehnilise Järelevalve Inspektsioon
Tõnu Pääsuke	Eesti Energeetikatöötajate Ametiühing
Arvi Hamburg	Majandusministeerium
Malle Kindel	Sotsiaalministeerium
Marju Sepp	Haridusministeerium
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste praktiliste oskuste kasutamine.

Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; suure hulga hästi omandatud praktiliste oskuste kasutamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; sügava spetsialiseerumisega oskuste kasutamine tegevusvaldkonna ulatuses.